

Analityczne metody wykrywania karteli i zmów przetargowych

Warszawa, 14.10.2015

Plan prezentacji

1. Metody wykrywania antykonkurencyjnych porozumień jako część systemu ich zwalczania
2. Metody proaktywne i reaktywne
3. Klasyfikacje proaktywnych metod analitycznych
4. Przegląd metod wykrywania karteli i zmów przetargowych
5. Wykrywanie karteli a wykrywanie zmów przetargowych - różnice
6. Perspektywy rozwoju detekcji porozumień antykonkurencyjnych

Wykrywanie antykonkurencyjnych porozumień a system ich zwalczania

System zwalczania karteli

Wykrywanie
naruszeń

Promowanie
konkurencji
(*advocacy*)

Polityka
karania

Narzędzia
pozyskiwania
dowodów

Metody proaktywne i reaktywne

- **Metody reaktywne:**
 - pasywne oczekiwanie na sygnały o porozumieniach
 - analogia: „statyczne” metody połowu ryb; wędkowanie i zarzucanie sieci
- **Metody proaktywne:**
 - aktywne poszukiwanie dowodów porozumienia
 - analogia: wykrywanie ryb za pomocą sonaru, stosowanie zanęty, badania statystyczne pomagające wytypować najęśniej zarybione akweny

Metody proaktywne i reaktywne

Metody reaktywne	Metody proaktywne
<ul style="list-style-type: none">• Zawiadomienia:<ul style="list-style-type: none">○ od kontrahentów i konsumentów○ od konkurentów○ od sygnalistów (whistleblowers)○ od innych organów antymonopolowych○ od innych organów władzy publicznej• Osobowe źródła informacji (płatne)• Programy leniency	<ul style="list-style-type: none">• Analiza skarg• Monitorowanie mediów• Monitorowanie działalności organów ochrony konkurencji• Wywiad gospodarczy• Infiltracja, obserwacja• Metody operacyjne• Badania rynku• Badania przesiewowe<ul style="list-style-type: none">○ oparte o metody strukturalne○ oparte o metody behawioralne• Badania ekonometryczne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Hueshelrath i ICN

- Metody proaktywne są **komplementarne** w stosunku do metod reaktywnych!

Klasyfikacje metod analitycznych

- **Ekonometryczno-statystyczne a wskaźnikowe**
 - Ekonometryczno-statystyczne: wykorzystują modelowanie ekonometryczne lub wnioskowanie statystyczne, zwykle wskazują konkretne prawdopodobieństwo wystąpienia antyk. porozumienia
 - Wskaźnikowe: proste reguły deterministyczne, wskazują podejrzone rynki, zachowania przedsiębiorców
- **Strukturalne a behawioralne**
 - Strukturalne: dane dot. cech rynków
 - Behawioralne: dane dot. zachowania przedsiębiorców
- **Przesiewowe a pogłębione**

Przegląd metod - ekonometryczno-statystyczne

1. Szacowanie prawdopodobieństwa kartelu w branży:
Grout&Sonderegger(2005)
2. Szacowanie modelu identyfikującego nieprawidłowości: Pwc&Ecorys(2013)
3. Estymacja funkcji oferty w przetargach:
Porter&Zona(1993) i (1999)
4. Testy na niezależność warunkową i wymiennność funkcji ofert:
Bajari&Ye(2003)
5. Ekonometryczna predykcja ścieżki cenowej: Oxera (2009)

Przegląd metod - wskaźnikowe

1. Proste wskaźniki: Harrington(2006), Marshall&Marx(2012)
 - Test zmienności cen: Abrantes-Metz(2006)
 - Bejger(2011)
2. Indeksy konkurencji: Petit(2012), Paun&Prisecaru (2013)
3. Eksploracja danych, analiza Benforda
4. Algorytmy wielostopniowe: Imhof i wsp. (2014)

Wykrywanie karteli a wykrywanie zmów przetargowych - różnice

Metody wykrywania karteli	Metody wykrywania zmów przetarg.
<ul style="list-style-type: none">• Można wykorzystywać dane strukturalne i behawioralne• ... jednak behawioralne trudne do zastosowania z pozycji organu antymonopolowego – brak danych• Identyfikacja prawdopodobieństwa kartelu (w przypadku stosowania metod strukturalnych)• Metody relatywnie standardowe	<ul style="list-style-type: none">• Głównie na podstawie danych behawioralnych• ... które często dostępne są w domenie publicznej• Możliwe pozyskanie pośrednich dowodów zмовы• Metody „szyte na miarę” <p>Porter&Zona(1993):</p> <p>„Co do zasady, znalezienie pojedynczej procedury testowej do wykrywania zmów przetargowych jest zadaniem niemożliwym. [...] Trudność polega na tym, że zarówno równowagi konkurencyjne, jak i skoordynowane, zależą w dużym stopniu od otoczenia ekonomicznego, takiego jak reguły przetargu czy charakter zamówienia.”</p>

Perspektywy rozwoju detekcji porozumień antykonkurencyjnych

1. Nie wszystkie metody uciążliwe analitycznie - mały potencjał analityczny organu antymonopolowego nie może być uzasadnieniem dla unikania tych metod;
2. Podstawa to dobrej jakości dane dostępne w domenie publicznej - metodę należy dobrać i/lub skorygować pod kątem danych;
3. Istotna rola świata akademickiego - tworzenie i ulepszanie istniejących metod detekcji;
4. Potencjalnie duża rola dla konsultantów - element programów *compliance*, źródło roszczeń z tytułu zawyżania cen przez dostawców

Dziękuję za uwagę

Wojciech Dorabialski

Radca Prezesa

wojciech.dorabialski@uokik.gov.pl

www.uokik.gov.pl

